

DRWECA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY“, „NASZ PRZYJACIEL“ i „ROLNIK“

„Drweca” wychodzi 3 razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę rano. —
Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,20 zł.
Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,59 zł.

Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Druk i wydawnictwo „Spółka Wydawnicza” Sp. z o. odp. w Nowemście.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 15 gr,
na stronie 3-linowej 50 gr, na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe
słowo (tuste) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowe miasto 8.

Adres telegr.: „Spółka Wydawnicza” Nowe miasto-Pomorze.

ROK XVII

NOWE MIASTO LUBAWSKIE, WTOREK, DNIA 17 SIERPNI 1937.

L — Nr. 95

W jakiej atmosferze odbył się ostatni zjazd legionistów w Krakowie?

W obozie sanacyjnym rozkład coraz bardziej się pogłębia. Trudno by nawet było wyliczyć te wszystkie grupy i grupki, na które rozpadł się dawniejszy BBWR. Każda z nich uważa siebie za właściwą spadkobierczynią ideologii Marszałka, zarzucając wszystkim innym odszczepieństwo od niej. Akcja konsolidacyjna płk. Koca nie tylko że nie zażegnała tego rozstroju ideologicznego, ale poniekąd go jeszcze spotęgowała. Choć obóz narodowy w deklaracji p. Koca nie dopatruje się właściwej treści narodu i kat., a wysuwanie tych hasel uważa raczej tylko za reklamę, już sama wzmianka o narodowym charakterze obozu konsolidacyjnego oraz o otoczeniu Kościoła kat. opieką wprowadza sanacyjną lewicę wprost z równowagi. Uważa ona to za wyraźne odstępstwo od ideologii Marszałka, za porzucenie wspólnego gruntu ideowego i wejście na zniechęconą przez nią płaszczyznę endecką. Oliwy dołał jeszcze miesięcznik ozonowo-młodzieżowy, „Młoda Polska”, który zdobył się nawet na pewne uznanie dla endecji, pisząc:

„Narodowa Demokracja stworzyła całą szkołę polityczną, dała pierwsze zreby pod systemat polityki narodowej, wytworzyła całą filozofię narodową, logiczną, mocną, wyrozumowaną. Legiony wybrały czyn. Ich idea przewodnia była mniej skrytyczowana i jasna, nie była ujęta w pisane formy — była wyczuła, intuicyjna. Narodowa Demokracja reprezentowała przed wojną światową nacjonalizm typu politycznego, legiony myśli żołnierską”.

Stąd wniosek pierwszy, że:

„Dla stworzenia i naprawy Wielkiej Polski, dla dokonania przełomu w narodzie polskim musi zniknąć odwieczny konflikt polskiej myśli żołnierskiej i polskiej myśli politycznej”.

I wniosek drugi:

„Zespolenie myśli żołnierskiej z myślą polityczną w Polsce już się zaczęło”.

„Synteza żołnierska i politycznego typu nacjonalisty dokonywa się w duszach młodego pokolenia”.

„Warszawski Dziennik Narodowy” enuncjacje tę „Młodej Polski” potraktował rzeczowo, pisząc:

Jakkolwiek byśmy sądzili szczerze, że akta, polegające na położeniu swego podpisu pod podobnymi oświadczeniami, jakiegokolwiek krytyce byśmy mogli poddać podobne rozumowanie — nie podobna pominąć znaczenia, jakie im nadaje to, że położył pod nim swój podpis dowódca „patrolu”, który ma dać ideologię i program polityczny obozowi majowemu

Ażby jednak móc wziąć fakt, że zaznaczone zostały powyższe założenia wniosków politycznych, ażeby uznać, że zasługuje ona na to, by się nim interesować i sens jego oceniać, trzeba by 2-eh rzeczy: po pierwsze świadomości, że mamy do czynienia rzeczywiście ze zmianą stanowiska jednego przynajmniej z odłamów, na jakie rozpadł się już obóz majowy, po drugie dowodów, że zaznaczone powyżej założenia ideologiczne znajdują wyraz w życiu.

Mogą bowiem ludzie, obracający się — ze względu na swe apodobanie lub swój wiek — w kręgu teoretycznych rozważań — zadawać sobie słowami, polityk dojrzały i świadomy swej odpowiedzialności wobec narodu i wobec idei, którą reprezentuje, może opierać swe sądy li tylko na faktach i na czynach”.

Lewicę sanacyjną doprowadziła ta enuncjacja „Młodej Polski” do jawnej pasji. Jakto? „Młoda Polska” przypuszcza jakiegokolwiek możliwości zespolenia tych dwóch przeciwnych obozów? To zdrada, to zaprzęstwo! Konserwatywny „Czas” zaopatruje odnośnie głosy prasy lewicowej takim komentarzem:

„Kola naprawiaczo — lewicowe uważają zatem, że o jakimkolwiek zbliżeniu między obozem legionowym i narodowym nie może być mowy, że „orientacyjna” linja podziela musi być nadal chińskim murem, niedopuszczającym do porozumienia.

Jest rzeczą godną podkreślenia, iż ten generalny atak rozpoczął się właśnie w przededniu zjazdu legionistów w Krakowie. Potwierdza to pogląd, że czynnik dążący do wykorzystania dla swych zamierzeń fermentów, jakie w obozie legionowym niewątpliwie nają miejsce, a może do skłonienia malkontentów do jakichś wystąpień na zjeździe”.

Oddzielną drogą, ale w każdym razie nie po linii płk. Koca kroczy płk. Sławek ze swoją grupą, których organ dość uszczypliwie czynił uwagi pod rozmaitych czynników, a przede wszystkim płk. Miedzińskiego. Grupa

sanacyjna lewicowa, której organem „Czarno na białym”, wprost pisze o kapitulacji płk. Koca przed endecją i dowodzi, że ten akt kapitulacji podpisał płk. Koc we własnym imieniu, nie upoważnili go do tego dawni jego towarzysze broji i wspólnych ongi ideałów. Najbardziej zaangażowali się młodzi z Legionu Młodych, którzy wydal w przeddzień zjazdu numer swego pisma „Państwa Pracy” z odezwą komendanta Bociańskiego o zdecydowanej linii opozycyjnej wobec akcji płk. Koca. Na kursie swym pod Jastarnią przeprowadzili nawet plebiscyt, który wypadł na niekorzyść współdziałania z Ozonem; oni wręcz zapowiadali przystąpienie do organizowania formalnego lewicy. Ulotki jednak oraz „Państwo Pracy” uległy konfiskacie.

W takiej to atmosferze odbył się ostatni zjazd legionistów. Na te tych stosunków rozumie można stanowcze przemówienie marsz. Rydz-Smigłego przeciw bezpłodnym swarom i jętrzeniu. Prawdopodobnie skierowane ono było i przeciw opozycji, ale napewno najbardziej przeciw najrozmaitszym frondom w łonie samej sanacji.

Marsz. Śmigły-Rydz o Polsce i konsolidacji.

Dnia 8 bm. odbył się, jak już podaliśmy pokrótce, w Krakowie dawno zapowiadany zjazd legionistów. Na zjeździe tym marszałek Śmigły-Rydz wygłosił przemówienie, które poniżej podajemy w zasadniczych jego ustępach:

„Koledzy!

Witam wasz zjazd. Zbiórka w rocznicę 6 sierpnia stała się naszym zwyczajem, uświęconym wieleletnią tradycją. Była ona zawsze manifestacją żołnierskiej przyjaźni.

Zakwitła ona na wspólnocie żołnierskiej doli, gdy w drodze do Niepodległej Polski wspólne trudy i niebezpieczeństwa były próbą naszej miłości Ojczyzny i tej przyjaźni żołnierskiej. Ona też była uzasadnieniem naszych zjazdów, szczególnie w ostatnich latach życia Komendanta. Najwyższym zaś i najpodnioslejszym akcentem tych zjazdów był zawsze hołd dla Komendanta bez względu na to, czy był on z nami, czy go z nami i wśród nas nie było.

Ale wykorzystam tę sytuację, że mam tak licznych zebranych przed sobą kolegów, którzy wyszli już z czynnej służby wojskowej i są czynni w życiu cywilnym, aby im powiedzieć kilka słów.

Potępienie sporów wewnętrznych.

Koledzy! Wiadome wam jest, że świat dziś przeżywa przejmujące dreszcze. Rodzi się głęboki niepokój o przyszłość, a równocześnie wszędzie zabieg i usiłowania, aby w tę przyszłość iść w jak najlepszej i najsilniejszej postawie i formie.

Każde państwo robi to na swój sposób. Każde robi to, co uważa za najrozsądniejsze albo robi to, na co je stać. Czy Polska może pozwolić sobie na niemyślenie o przyszłości? Czy Polska jest izolowaną wyspą, której brzegów strzegą jakieś nadprzyrodzone potęgi, a wobec tego wolno Polakom pozwolić sobie na harce bezpłodnych swarów i doktrynerskich sporów? Polska ma dziesięciokrotnie więcej do zrobienia. Liczne pokolenia zaborców żyły i kładły się do grobu z katechizmem unicestwienia wszystkiego, co polskie. Liczne pokolenia Polaków umierały, nie mogąc wyzdignąć siły Polski. Tym większe nasze zadanie. Musimy podnieść całokształt życia Polski na inny, wyższy styl.

Nie jestem pesymistą, koledzy, daleki jestem od wyrzekania. Nie mniej musimy stwierdzić, że mimo olbrzymiego dorobku naszych lat powojennych jesteśmy jeszcze w wielu dziedzinach prymitywem. Pochodzi to stąd, że w tym czasie, gdy inne państwa przeżywały największy rozwój, myśmy państwa nie mieli. Z tego prymitywu musimy wyjść, o ile Polska ma być istotnie wielkim państwem.

Następnie podał Marszałek trzy punkty, które podaliśmy już w poprzednim numerze i tak wywoził dalej:

„Komu na Polskę zależy i kto nie ma głowy oczadziałej doktrynerstwem, ten napewno łatwo porozumie się co do zasad ideowych.

Wierzę, że znajdzie się zespół takich ludzi w Polsce. Gdyby w dobrą, rzetelną pracę włożono tę energię, pomysłowość, entuzjazm, a nawet ofiarność, którą się wkłada w spory, w podkopywanie, w judzenia, to jakże inaczej Polska by wyglądała! Ale jestem głęboko przekonany, że znajdzie się sposób, aby tych, którzy chcą ludzi, którzy ciągle swary w Polsce chcą utrzymywać, aby tych ofiarników przekonać, że czas z tym skończyć.

Czas, koledzy, w Polsce wprowadzić stosunki, oparte na prawdzie. Nadszedł czas podnieść przyłbicę, odrzucić wszelki fałsz.

Przebieg zjazdu. — Kto nie był obecny?

Uroczystości krakowskie odbyły się na Błoniach. Wziął w nich udział również ksiądz biskup Rozpond. Z Warszawy już w sobotę przybyły poczty ze sztandarami legionowymi.

W zjeździe wzięli udział z rządu premier Składkowski, wicepremier Kwiatkowski, ministrowie Kasprzycki, Poniatowski i Ulrych oraz wice-ministrowie Głuchowski, Korsak i Piasecki. Cały szereg wybitnych legionistów nie przybył wogóle do Krakowa. Zwłaszcza szeroko komentowano nieobecność płk. Sławka, Prystora, taksamo gen. Sosnkowskiego i gen. Wieniawy-Długoszewskiego.

Marsz. Śmigły-Rydz przybył rano o godz. 8,15. Pułk. Koc przybył już w sobotę.

Mszę św. połową odprawił na Błoniach ks. biskup Gawlina. Defiladę prowadził gen. Kruszewski, po czym złożono hołd na Wawelu. Pochodu na Sowiniec nie było.

O godz. 15-tej marsz. Śmigły-Rydz opuścił Kraków.

Polcja niemiecka rozwiązała zjazd młodzieży polskiej.

Nie dopuszczono do obrad w Górze św. Anny na Śląsku Opolskim.

W niedzielę 8 bm. w znanej historycznej miejscowości Góra św. Anny, w pow. Strzeleckim na G. Śląsku niem., odbył się zjazd Zw. Polskiej Młodzieży Katolickiej ze Śląska opolskiego.

Przybyło około 800 osób. Rano odbyło się nabożeństwo, które odprawił ks. Kacorezyk, który wygłosił następnie okolicznościowe kazanie.

Po kazaniu policja niemiecka wylegitymowała księdza Kacorezyka za rzekome akcenty polityczne w jego kazaniu. Po południu rozpoczęły się obrady zjazdu. Natychmiast po zagajeniu policja niemiecka wylegitymowała wszystkich obecnych, oświadczając, że w obradach mogą brać udział tylko delegaci. Po pierwszych przemówieniach policja obrady przerwała i zjazd rozwiązała.

Na marginesie powyższego zjazdu nadmienić należy, że w Polsce, mianowicie na Pomorzu, Śląsku i Poznańskim, odbywało się w niedzielę 8 b. m. w wiele miejscowościach t. z. „Święto niemieckiego dziecka”, zorganizowane przez związki niemieckie. Imprezy te odbyły się wszędzie bez żadnej przeszkody, a dzięki agitacji, w niektórych miejscowościach G. Śląska, udział młodzieży niemieckiej był weale liczny.

Ile kosztował Polskę plebiscyt górnośląski?

Nie od rzeczy będzie przypomnieć, że Górny Śląsk wrócił do Polski nie tylko ofiarą krwi powstańców górnośląskich i ochotników z całej Polski, nie tylko decyzją mocarstw, lecz również i dużymi kosztami finansowymi.

W zestawieniu naszych długów państwowych znajdziemy pozycje zobowiązań za wydatki z okresu plebiscytowego w stosunku do Anglii, Francji i Włoch. Dług w stosunku do Francji wynosi franków 176.857.323, — Włoch 38.068.433 lirów oraz Anglii — 598.658 funtów szterlingów.

Z krwawej Hiszpanii.

Zamach w Barcelonie Prezydent Companys lekko ranny.

Paryż. „Le Jour” donosi z Barcelony, iż we wtorek rano dokonano zamachu na prezydenta Companysa. Towarzyszący prezydentowi agent służby bezpieczeństwa został ciężko ranny. Sam prezydent Companys został tylko lekko draśnięty w ramię. Dziennik nie podaje żadnych informacji ani co do samego tła zamachu ani co do okoliczności, w jakich miał on miejsce.

Kongres syjonistyczny odrzuca plan podziału Palestyny.

Zurych. Kongres syjonistyczny uchwalił 300 głosami przeciwko 58 rezolucję, wypowiedziącą się za wprowadzeniem z pewnymi zastrzeżeniami rokowań z Wielką Brytanią. Kongres odrzucił plan podziału Palestyny, jako nie nadający się do przyjęcia. Natomiast Żydzi w Palestynie są z tego powodu oburzeni i godzą się na projekt angielski.

W Bolszewii znów 72 kolejarzy skazano na śmierć.

Na sesji wyjazdowej w Irkucku odbył się proces 72 funkcjonariuszy kolei wschodnio-syberyjskiej oskarżonych o trockizm. Wszystkich oskarżonych skazano na śmierć.

Liczba rozstrzelanych kolejarzy sowieckich na Dalekim Wschodzie w ciągu ostatnich 3 miesięcy sięga 311.

Czy Litwinów schronił się do Wiednia?

Ukazała się w prasie wiadomość o przybyciu Litwinowa do Wiednia. Z tym przybyciem wiąże przypuszczenia, jakoby Litwinow poprostu uciekł z Rosji, obawiając się o swoje życie.

Demonstracje protestantów w Berlinie

z okazji nabożeństwa na intencję aresztowanych pastorów.

Berlin. W niedzielę po południu w kościele Jezusa Chrystusa w Dahlem, na przedmieściu Berlina, odbył się miano białe nabożeństwo na intencję aresztowanych pastorów berlińskich. Gdy tłumy pobożnych, tak miejscowych, jak i przybyłych częściowo z prowincji brandenburskiej, pojawiły się przed świątynią, zastały jej podwoje zamknięte, a cały Thielplatz otoczono zwartym kordonem policji.

Stopniowo wzrastały tłumy przed kościołem. Pastorem udzielił wiernym błogosławieństwa, ci zaś odmawiali głośno Ojcze Nasz, po czym zaintonowali pieśń: „Złóżmy wszyscy dzięki Panu”!

Policja próbowała początkowo rozpedzić tłumy, mimo to jednak coraz to nowe zastępy wiernych gromadziły się tak przed kościołem Jezusa Chrystusa, jak i przed kościołem wiejskim w Dahlem. Nastroj wśród tłumów był podniecony, gdy policja przystąpiła do masowych aresztowań. Aresztowano dużą ilość mężczyzn i kobiet, jako też wielu pastorów, m. in. znanego pastora Rabenau i jego żonę.

Aresztowanych umieszczono w wozach policyjnych i natychmiast odwieziono. Dopiero wieczorem rozeszły się tłumy, zebrane przed kościołem.

Niemcy biorą odwet za wysiedlenie dziennikarzy.

Rząd niemiecki w odwecie za wydalenie 3 dziennikarzy niemieckich z Anglii zwrócił się do rządu brytyjskiego o odwołanie w ciągu 4 dni korespondenta „Timesa” w Berlinie, Normana Erbuta, w przeciwnym bowiem razie zostanie on wysiedlony.

Ślub Augusta Czartoryskiego z siostrzenicą b. króla Hiszpanii.

Dnia 12 bm. odbył się w Lozannie ślub Augusta Czartoryskiego z siostrzenicą b. króla Hiszpanii, księżniczką Dolores de Bourbon Orleans.

„W Ozonie nie kropla, a cała beczka fałszu i obłudy”.

Krakowski „Głos Narodu” w artykule, zatytułowanym „Ozon jak nie szedł, tak nie idzie”, taki wyraża sąd o tej organizacji:

„W „OZN” widział społeczeństwo nie „kroplę”, ale całą beczkę fałszu i obłudy... Mówiono antysemitkie frazesy a wiadomo było, że te antysemitkie frazesy dla deklaracji pika Koca redagowali Żydzi. Zapewniano, że „OZN” pragnie dać kościołowi „opiekę”, a na czele ogólnopolskiego sektora miejskiego postawiono apostatę, dziś kalwiną (mowa o p. Starzyńskim — przyp. red. „K. P.”). Mówiono, że „OZN” nie ma wspólnego z BB, a 90 pet ciał kierowniczych wypełniono działaczami i sekretarzami BB”.

Dalej pisze „Głos Narodu”:
„Mówiono, że „OZN” opiera się na ideologii katolickiej i narodowej i że zwraca się przeciw ideologii radykalnej lewicy, a równocześnie do współpracy z „OZN” pociągnięto „Legion Młodych” (obecnie wystąpił — przyp. red.) i kobietuje się Zw. Nauczycielstwa Polskiego.

„To nie „kropla” obłudy, ale cała beczka.. Oto dlaczego „OZN” nie idzie i — jeśli nie nastąpi radykalna zmiana — nie pójdzie. Nie można się dziwić, że ludzie, mający urobione poglądy, nie chcą wejść do organizacji, prowadzącej obłudną grę. Nikt nie chce być wyprowadzony w pole... „Nie zechcą przede wszystkim katolicy. Zwłaszcza teraz po załatwieniu „sprawy wawelskiej”, której perypetie w sposób jaskrawy ujawniły sprzeczność między zasadami „OZN”, uwydatnionymi w deklaracji p. pika Koca, a zachowaniem się jego szefów wobec tej sprawy.

„Pokazało się, że „katolicyzm” „OZN” był tylko szyldem, lecz nie jego ideologią. „Katolicy wyciągają dziś z tych wydarzeń wniosek: — „OZN” zdemaskował się jako obłudna wobec katolicyzmu organizacja, dlatego katolicyzm pozostanie wobec niej obcy”.

Sąd „Głosu Narodu” organu Chrześcijańskiej Demokracji, jak widzimy, jest bardzo surowy, ale oparty na argumentach, trudnych do odparcia. I dlatego konieczną jest rezerwa wobec pojawiających się tu i ówdzie na łamach prasy „ozonowej” enuncjacji, utrzymanych w duchu nacjonalistycznym czy katolickim, skoro na innych odcinkach widzimy postępowanie, wcale po linii tych wynurzeń nie idące.

Wydalenie trzech pastorów z Polski do Niemiec.

Katowice. Uchwalenie przez sejm Śląski ustawy o tymczasowej organizacji ewangelickiego kościoła unijnego na Śląsku wywołało istną burzę wśród ewangelików niemieckich na Śląsku i protesty, między in. prezydenta tego zboru, D. Vossa, który oświadczył, że nie będzie ustawy respektował.

Ustawa, której wprowadzenie było możliwe dopiero po wygaśnięciu konwencji genewskiej, uzyskała moc prawną i na jej podstawie trzech pastorów, obywateli niemieckich, otrzymało już nakaz opuszczenia Śląska. Chodzi tu o dr. Schillera, Schneldera oraz pastora Venzlaffa z Pszczyny. Mają oni opuścić Śląsk przed 15-tym bm. Dalszych sześciu pastorów, obywateli niemieckich, pełniących swe obowiązki na polskim G. Śląsku, pozostawiono jeszcze na ich stanowiskach.

List gen. Roi.

W Krakowie w niedzielę, w czasie zjazdu legionistów w godz. wiecz., aresztowano kilka osób, kolportujących wśród Legionistów list gen. Roi. Gen. Roja przebywa obecnie na leczeniu w szpitalu wojskowym.

Walasiewiczówna przybyła do Grudziądza.

Ostatnio przybyła do Grudziądza najszybsza kobieta świata, chluba polskiego sportu lekkoatletycznego, Stanisława Walasiewiczówna. Przyjazd ten stanowi oczywiście dla Grudziądza niemałą sensację.

Bojkot Żydów w Łomży.

Do Łomży przybyło kilkanaście osób z p. Przybyszewskim, b. więźniem Berezy, w celu przeprowadzenia akcji pikietowania sklepów żydowskich. Pikietarze zaczęli wypędzać chłopów z żydowskich sklepów, na tym tle doszło do bójki na rynku.

Żydzi, widząc, że się zanosi na awanturę, rozebrali stragany i pozamykali sklepy. Dzięki interwencji policji do zająć nie doszło.

Za przykładem Kalisza poszedł i narodowy Konin.

Jak w Kaliszu tak i w Koninie na rynku nastąpił podział miejsc między handlarzy chrześcijańskich i żydowskich.

Kupcy chrześcijańscy ustawili swe stragany po jednej stronie rynku, nie dopuszczając Żydów do handlowania po tej stronie. Jednocześnie wymalowano białą farbą linię demarkacyjną, zaznaczono napisaniem, gdzie się znajduje strona polska, a gdzie żydowska.

Żydom nie wolno handlować w niedziele i święta chrześcijańskie.

Sąd okręgowy w Wilnie uniewinnił swego czasu handlarke Sarę Z., oskarżoną o zatrudnianie personelu żydowskiego w niedziele i święta chrześcijańskie w swym sklepie z dodatkami krawieckimi.

Sąd okręgowy wyszedł z założenia, że święta chrześcijańskie nie mają znaczenia dla Żydów i uwzględnił okoliczność, że żadna z pracownic nie uskarżała się na przymus pracy w niedzielę i święta chrześcijańskie.

Główny inspektor pracy odwołał się od tego wyroku do Sądu Najwyższego, który orzekł, że Żydzi muszą świętować w niedziele i święta chrześcijańskie, ponieważ artykuł 10-ty ustawy o czasie pracy ma na celu nie tylko ochronę pracownika przed wyzyskiem pracodawcy, ale przede wszystkim podniesienie powagi niedzieli i dni świątecznych przez wstrzymanie się od pracy.

Naruszenie spoczynku niedzielnego podlega karze, nawet w tym wypadku, gdy pracownicy godzą się na wykonywanie swych czynności w niedzielę.

Emeryci powrócą do służby?

Warszawa. Min. spraw wewnętrznych polecił wojewodom, aby do dnia 1 listopada dostarczyli centrali dane o tych emerytowanych urzędnikach ministerstwa i niższych funkcjonariuszach, którzy nadawali się do służby.

Okólnik nie wyjaśnia, do czego powyższe dane mają służyć. Już z samego jego brzmienia zdaje się wynikać, że brana jest pod uwagę możliwość powołania z powrotem do służby pewnej ilości t. zw. „młodych emerytów”.

Komunikat PKO.

w sprawie wycofania i wymiany książeczek oszczędnościowych starego nakładu.

PKO. wycofuje z obiegu książeczki oszczędnościowe starego nakładu, zaopatrzone numeracją od Nr 700.001 do Nr 1.000.000 bez litery (druk Nr 5).

Od dnia 15 sierpnia rb. zbiornice PKO. (urzędy i agencje pocztowe) oraz kasy PKO. nie będą przyjmować wpłat ani też dokonywać wypłat z książeczek oszczędnościowych PKO. starego nakładu, zaopatrzonych numeracją od Nr 700.001 do Nr 1.000.000 bez litery.

W związku z tym zainteresowani klienci PKO. zechcą składać wyżej wskazane książeczki oszczędnościowe w zbiornicach PKO. (urzędach i agencjach pocztowych) oraz kasach PKO. w celu wymiany na nowe, przy doładnie wypełnionym formularzu „Zażądanie zamiany książeczki”, który wydają bezpłatnie wszystkie urzędy i agencje pocztowe oraz kasy PKO.

Składającym książeczki oszczędnościowe do wymiany urzędy i agencje pocztowe wzgl. kasy PKO. wydadzą poświadczanie, w którym należy się zgłosić po odbiór nowej książeczki w zbiornicy PKO. wzgl. kasie PKO., wymienionej w „Zażądaniu zamiany książeczki” po upływie 5 dni od daty otrzymania poświadczania.

Lipiec, 1937 r.

Pocztowa Kasa Oszczędności.

Niesamowity testament.

Powieść angielska. 72

(Ciąg dalszy).

— Bardzo dobrze, — rzekł Eastachiusz, — wyjął ołówkę z pugilaresu i napisał na tym samym papierze: „Odrzucamy z podziękowaniem”.

Właśnie w tej chwili otworzyły się drzwi sali i cały tłum upudrowanych głów wtoczył się na salę. Zaraz po nich weszli urzędnicy, a na ich czele postępował z powagą prezes, na którego widok wszyscy powstali z uszanowaniem i głucha nastąpiła cisza.

XX.

James w kłopotach.

Registrator, nie ten, którego znamy, lecz jakiś inny oświadczył: „Proces Nelsona contra Addison i spółka”. Równocześnie powstał z miejsca biedny James Short, aby rozpocząć swą rozprawę. Jak Augusta zauważyła, lord prezes zapytał jednego z biuralistów o nazwisko rzeczownika skarżącej stro-

ny, a gdy się tego dowiedział, zwrócił się do p. Jamesa z zapytaniem:

— Czy pan tylko sam jeden prowadzi sprawę oskarżyciela?

— Tak jest, panie prezesie, — odparł tenże.

Wszystkich oczy zwróciły się na niego i powstał głuchy szmer stłumionych śmiechów.

— A kto prowadzi sprawę oskarżonych? — zapytał teraz prezes.

— Dowiaduję się właśnie, panie prezesie, — odezwał się teraz uczony prokurator jeneralny, — że wszyscy ci tu moi koledzy, na tych ławach obecni, stoją po stronie jednego lub drugiego z oskarżonych panów lub tych, którym legaty były zapisane. W procesie tym zachodzą tak różnorodne interesy, dlatego liczba prawnych obrońców tak jest wielką.

— To prawda, — rzekł prezes, — lecz sądzę, że siły obronne są zbyt nierówne. W to nie wolno się mieszać sądowi.

— Pozwalam sobie nadmienić panu prezesowi, — odezwał się teraz James Short, — iż jedyną przyczyną tego, że oskarżyciel tak mało ma pomocy prawniczej jest ta, iż stosunki majątkowe

mojego klienta zmuszają go do tego. Ja jednak jestem jak najlepiej wtajemniczony w tę sprawę i uczynię, co tylko będzie w mojej mocy.

— Bardzo dobrze, panie Short, — rzekł lord prezes, spozierając nań litościwie. — Więc zechciej pan przedłożyć nam tę sprawę!

I wśród ogólnej ciszy rozpoczął James Short długą przemowę, na którą od wielu dni przysposabił się starannie. Z początku głos jego był nieco drżący i myśli plątały mu się nieco. I nie dziw, po raz pierwszy bowiem stał przed tak licznym i świetnym zgromadzeniem prawników i publiczności i przemawiał w sprawie, którą interesował się cały niemal kraj, a przy tym miał przeciwko sobie przeszło dwudziestu uczonych rzeczników, którzy z złośliwym i szycerskim wyrazem na twarzach spoglądali. Nagle umilkł, jak gdyby mu słów zabrakło i nastąpiła przykra cisza.

— Odczytaj pan swą mowę, — szepnął mu jakiś dobroduszny adwokat, zbliżając się do niego, — nie jest to wprawdzie używane, ale w pewnych razach dozwolone.

James Short usłuchał tej rady, wziął do rąk papiery i zaczął czytać: (C: d. n.)

WIADOMOŚCI.

Nowe Miasto Lubawskie, dnia 16 sierpnia 1937 r.

Kalendarzyk. 16 sierpnia, Poniedziałek, Rocha.
17 sierpnia, Wtorek, Jacka, Emilji.
Wschód słońca g. 4 — m. 21. Zachód słońca g. 18 — m. 59.
Wschód księżycy g. 16 — m. 33. Zachód księżycy g. 00 — m. 00.

Ważne dla b. działaczy niepodległościowych Pomorza!

Z dniem 31 grudnia 1937 r. upływa termin przedstawiania wniosków o odznaczenie niepodległościowe. W interesie zainteresowanych leży jednakże, by wnioski te składali w najbliższym terminie. Wnioski osób zasłużonych w ruchu niepodległościowym zaopiniuje z ramienia Komisji XXIV Komitetu Krzyża Niepodległości. Podkomisja Pomorska, której czynności spełnia Komitet Wykonawczy Zjazdu b. działaczy niepodległościowych Pomorza w Toruniu.

Rozpatrzenie wniosków wymaga dużo pracy i składanie ich w ostatnich miesiącach terminu prekluzyjnego może spowodować przeciążenie Komitetu Wykonawczego i niemożność przedłożenia ich w ustawowym terminie Komitetowi Krzyża Niepodległości w Warszawie. Wobec tego proszę Komitet Wykonawczy, by zainteresowani przedkładali wnioski o odznaczenie niepodległościowe najpóźniej do dnia 30 września br.

Wnioski na przepisowych formularzach, wypełnionych piśmem maszynowym, należy przysłać pod adresem: Komitet Wykonawczy Zjazdu b. działaczy niepodległościowych Pomorza w Toruniu, ul. Fosa Staromiejska 1. Do wniosku należy dołączyć dowody pracy niepodległościowej, jak zaświadczenia wiarogodnych świadków itp. Podpisy osób zaświadczyjących winny być legalizowane, a ewent. odpisy zaświadczeń i innych dokumentów urzędowo uwierzytelnione.

Studiujcie we Lwowie!

Z wyższych Uczelni we Lwowie znajdują się: Politechnika Uniwersytet Akademia Medycyny Weterynaryjnej Wyższa Szkoła dla Handlu Zagranicznego O przyjęciu na Politechnikę i Akad. Med. Wet. decyduje złożenie egzaminu konkursowego (kwalifikacyjnego). Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Lwowskiej urządza kurs przygotowawczy do tegoż egzaminu (złozenia do 23. VIII br) Utrzymanie we Lwowie jest stosunkowo tańsze. Poważnej pomocy materialnej udzielają studentom pomoce danych Uczelni.

Na święta i wakacje urządza się wycieczki zbiorowe, przez co przejazdy kolejowe są tańsze. Młodzież akademicka Pomorza i Wielkopolski grupuje się w: Kole Studentów z Kresów Zachodnich, Lwów, Politechnika i Stowarzyszeniu Przyjaciół Pomorza.

Liczba Studentów z Kresów Zachodnich, studiujących we Lwowie stale wzrasta. Zapisujcie się więc licząc! Dokładnych informacji udziela: Antczak Tadeusz Leszno, Dąbrowskiego 5. Sulerzyski Witold Wągrowiec. Piotrowski Witold Bydgoszcz, Dworcowa 22. Rzymkowska Janina Toruń, Kościuszki 55.

Przepisy dla rowerzystów.

Wobec tego, że osoby, jeżdżące na rowerach, nie przestrzegając pod tym względem wydanych przepisów, często mają zatorę z przechodniemi, podajemy kilka ważniejszych wyjątków tych przepisów. Każdy rower musi być rejestrowany w zarządzie gminnym, zaopatrzonej w tabliczkę rowerową, przymocowaną za siodełkiem z tyłu roweru. Należni do lat 12 nie wolno używać roweru do ruchu na drogach publicznych. Rower musi być zaopatrzonej co najmniej w jeden sprawny działający hamulec i w latarkę z czerwonym światłem lub takim szkłem odbłaskowym średnicy 3 cm, na tylnym kole roweru oraz w sygnał ostrzegawczy. Zabroniona jest na drogach publicznych jazda środkiem, zamiast przy prawej krawędzi, zabronione są jazdy 2 lub więcej rowerzystów obok siebie, zamiast za sobą, wożenie innej osoby, jazdy bez trzymania rąk na kierownicy lub nóg na pedałach, czepiania się w czasie jazdy innych pojazdów. Nie wolno jeździć na poboczach dróg o twardej nawierzchni, gdzie to utrudnia ruch pieszych. Jazdy na rowerze obowiązują się do ustępowania z drogi pieszym. Na ścieżkach i chodnikach rowery muszą być prowadzone, gdy to utrudnia ruch pieszych. Za niestosowanie się do przepisów są wymierzone dotkliwie kary.

Z miasta i powiatu

Opis obchodu święta Cudu nad Wisłą w Łąkorzu

podamy dla braku miejsca dopiero w następnym numerze.

Rocznica cudu nad Wisłą.

Lubawa. Tego roku obchód rocznicy „Cudu nad Wisłą”, wypadł w naszym mieście nadzwyczaj spokojnie. Prócz uroczystego nabożeństwa, które na tę intencję w kościele farnym zostało odprawione, a w którym braty udział miejscowe organizacje z poczetami sztandarowymi, innych imprez nie urządzono. Domy były przybrane chorągwiemi narodowymi.

Półroczne sprawozdanie z działalności Komitetu Opieki nad Dziećmi i Młodzieżą w Lubawie.

Zarząd Komitetu podaje do ogólnej wiadomości sprawozdanie z działalności za okres od dnia 17 grudnia 36 r. do dnia 30 czerwca 1937, składając jednocześnie podziękowanie wszystkim, którzy czy t.p. pracą czy ofiarą pieniężną przyczynili się do tak wydajnej działalności na terenie naszego miasta, wyrażającej się liczbą 26. 440 wydanych porcji i kwotą 3.220,99 zł.

I. Wpływy. subwencje zł. 1.450, dochody własne 1.770,99 zł. razem zł. 3.220,99, w tym 1.108,80 zł. — koszt dożywiania dzieci w domach prywatnych; w okresie grudzień — marzec 9.240 porcji obiadowych. II. Wydatki: 1) koszt 17.200 porcji w kuchni zbiorowej 1.761,44, 2) koszt 9.240 porcji w domach prywatnych 1.108,80, 3) koszt zakupu odzieży dla dzieci 160,10, razem 3.030,34, saldo na 1 VII 37. 190,65, razem 3.220,99.

W celu zebrania większych środków na przyszłą akcję zimową, Komitet urządza w dniu 5 września „Wielką Zabawę Jesienną” w Parku Miejskim, na którą zaprasza wszystkich, komu bliską jest troska o los głodnego dziecka.

W najbliższych dniach będą kwestowały Panie w celu zebrania na zabawę datków w gotówce i naturze. a nie wątpimy, że wszyscy zadeklarują swoje ofiary, wpisując je na listy, zaopatrzone w pieczęć i podpisy członków Zarządu Komitetu.

Za Komitet: (—) Br. Jarzęcka. (—) K. Wolbek. za skarbonika. przewodniczący

Kradzież rowerów.

Lubawa. Zuchwałej kradzieży 2 rowerów dokonano w niedzielę, 7 bm. w restauracji p. Zytur. Rowery były wia-

snością p. D. i p. B. z Lubawy, którzy po zawodach piłki nożnej na krótki czas tam pozostawili. Sprawcy uszli pomimo białego dnia nie poznani. Policja prowadzi energiczne dochodzenia. Jak się dowiadujemy, rower p. B. został w ub. czwartek na tamt. cmentarzu żydowskim odnaleziony, gdzie zapewne złodziej, czując, że Policja jest na tropie, tam go porzucił.

Burza.

Lubawa. W sobotę, 14 bm. w godzinach wieczornych przeszła nad naszym miastem silna błyskawica z grzmotem, w czasie której spadł krótki, lecz ulewny deszcz, który zapewne wpłynię dodatnio na urodzaj warzyw.

Wyjaśnienie.

Nowe Miasto. Na zapytania, skierowane do mnie w sprawie zweryfikowania b. uczestników Strajku szkolnego, donoszę, że każdy uczestnik, chcący być zweryfikowany, winien przelać swe zgłoszenie wraz z dowodami na ręce pana Przewodniczącego Wydziału Weryfikacyjnego Komitetu Wykonawczego Zjazdu b. uczestników strajku szkolnego na Pomorzu z lat 1906-7 Augustyna Szpręgi, Czersk Pomorze. Ks. Józef Dembleński.

Szczęśliwe numery

loterii fantowej K. S. K. które padły w I ciągnięciu w dniu 15 sierpnia 1937 r.

4 17 23 24 35 36 51 52 65 67 68 97 148 180 228 244 251 257 259 261 262 265 278 297 298 307 311 320 324 330 398 399 460 526 532 533 534 541 579 397.

Jakie fanty padły na te numery zbadać można w oknie wystawnym firmy: Jan Polakiewicz, skład tytoniu, ul. Sobieskiego.

Fanty wydawane będą dopiero po ukończeniu wszystkich ciągnięć. Termin oraz miejsce, gdzie odebrać je można podamy w gazecie „Drwęca”.

Zapraszamy wszystkich na ciągnięcie w 19 sierpnia 37 o godz. 6-tej wieczorem. Kierownictwo oddziału.

Dożynki.

Kółko Rolnicze w Boleszynie urządza w niedzielę, dnia 22 sierpnia 1937 r. zabawę dożynkową. Zabawa dożynkowa odbędzie się w ogrodzie p. Jędraszka.

Na program składa się:

1. Uroczyste nieszpory o godz. 14-ej.
2. Korowód dożynkowy przez wies.
3. Inscenizacja pt. „Dożynki”.
4. Zabawa taneczna.

Na uroczystość swoje Kółko Rolnicze w Boleszynie zaprasza sąsiednie Kółka Rolnicze.

Z Pomorza.

Z życia K. S. M. m. i ż.

Lidzbark. Dnia 10. bm. wiecz. odbyło się mies. zebranie tut. KSM. p. przy licznym udziale członków. Po zagajeniu zebrania wygłosił ks. Engler ciekawy odczyt o socjalizmie i jego działalności. W dyskusji zabierano licznie głos. Następnie omawiano sprawę bież., m. in. termin zawodów stowarzysz. ustalono na niedzielę, 26 września rb., również rozrywki wieczorek po zawodach. Uzupełniony został spzjęt do statków itp. Liczba członków stale się powiększa. Na zebraniu zgłosiło się 3 nowych kandydatów. Wogóle działalność w tut. KSM. m. jest dodatnia i to dzięki staraniom ks. asyst. i kierownictwa.

Dnia 11. bm. wiecz. również przy licznym udziale odbyło się mies. zebr. KSM. z. Głównym pkt. obrad było omawianie sprawy obchodu w bież. roku 20 lecia oddziału i obchodu „Święta Druhen”. Termin ustalono na niedz. 5 września rb. oraz dnia 8 września rb. przystąpi oddział wspólnie do Sakramentów św.

Z koleji wygłosił ks. asyst. Kreft ciekawy referat o alkoholizmie i jego skutkach. Po omówieniu innych spraw Stow. zakończono zebranie.

To się nikomu nie podoba.

Lidzbark. Od czasu, gdy w obozach letnich P. W. uczestnikami w pewnej części jest młodzież dorastająca, jak sama twierdzi, z Warszawy, zachodzą zbyt częste narzekania ze strony tut. społeczeństwa na jej arogancję i niesforne wprost nieraz zachowanie. Pomijając już poprzednie niemile incydenty, mamy obecnie do zanotowania swego rodzaju zajścia, które zasługuje na przykładne ukaranie. Otóż onegdaj wracał rowerem od strony Klonowa do Lidzbarka p. W. S. i tuż przy Osrodku P. W. napotkał grupę uczestników obozowych, którzy mimo sygnału rowerzysty i jego nawoływania z drogi nie zeszli. Rowerzysta zmuszony był rower zatrzymać, przy czym zwrócił im uwagę na niewłaściwe zachowanie. W odpowiedzi otrzymał bardzo niewłaściwe epitety. W dodatku zajęto wobec niego agresywną postawę. Na szczęście przypadkowo nadjechała furmanka. P. S. wniosł zażalenie na młodzików. Spodziewać się należy, że komenda obozu nauczycieli odpowiedniejszego zachowania się wobec tut. ludności.

Echa żniwne.

Lidzbark. Według orzeczeń rolników z bliskiej i dalszej okolicy tegoroczny sprzęt zboża, szczególnie żyta na ogół wypadł jeszcze pół biedy za wyjątkiem majątków, gdzie przed owymi długotrwałymi deszczami wszystkiego żyta nie zdołano zwieźć. Ucierpiał też znacznie jęczmień i owies. Fatalnie przedstawia się stan paszy, jak seradeli, koniczyzny i t. p., które ścięte na skutek ulewnych deszczów całkiem pogniły i w większej części nie są do użytku. Wobec tego w trudnym położeniu przez okres zimowy będą szczególnie pod tym względem rolnicy.

Nieszczęśliwy wypadek przy pracy.

Lidzbark. Dn. 14 bm. po poł. tut. rob. Wład. Szuman, przy pracy ciesielskiej na budowach osadniczych, przy obrabianiu drzewa t. zw. cieślęcą uderzył się w przegub nogi przy stopie, przyczem podobno zostały żyły i ściągna przecięte, co grozi zeszytleniem nogi. Rannego po prowizorycznym opatrunku na miejscu przewieziono niezwłocznie do szpitala do Działdowa.

Straszny dramat.

Działdowo. W ub. piątek przed południem wydarzył się w Sasorwie pow. Działdowo krwawy dramat, który pociągnął za sobą życie ludzkie. W dniu tym osadnik Piotr Wolszczak, lat 35 i rob. Ostrowski byli zajęci w stodole przy czyszczeniu zboża. w pewnej chwili padły 2 po sobie następujące strzały, po których towarzyszy Ostrowskiego osunął się na klepisko, a O. spostrzegł oddalającego i trzymającego rewolwer sąsiada kołodzieja Stanisława Kupniewskiego, za którym podążył, lecz tenże zagroził mu użyciem broni. Wróciwszy do stodoly, O. zastał W., dającego słabe oznaki życia wezwał pomoc, która okazała się bezskuteczna. Przybyły dr. Kamiński z Brodnicy stwierdził zgon, spowodowany śmiertelnymi strzałami, z których jeden przeszył czaszkę i kregosłup, drugi płuco i serce.

W czasie, w którym sąsiedzi zaimowali się postrzelonym, odbył się drugi krwawy dramat w mie-

Spęd bekonów w Nowym Mieście Lubawskim

W czwartek, dnia 19. sierpnia br. o godz. 6 rano odbędzie się spęd bekonów o wadze od 2,10 ctr. w zwyż. Zapotrzebowanie na spędzie duże. Odstawiać mogą również z Okręgu Biskupiec i Lubawa. Instruktor Hodowlany P. I. R. w Nowym Mieście Lubawskim

KOMUNIKATY P. T. R.

Kompletowanie Biuletynów i „Kłosów”.

Podczas lustracji Kółek Rolniczych stwierdziliśmy, że pomimo zaleceń Centrali Pomorskiej Towarzystwa Rolniczego Zarządy Kółek Rolniczych nie zbijają i nie przechowywują wewnętrzno-organizacyjnego organu PTR, jakim jest „Biuletyn”, a także nie kompletują abonowanych „Kłosów”.

Wobec powyższego zwraca TRP ponowną uwagę Zarządom Kółek Rolniczych na obowiązek zbierania i przechowywania wyżej wymienionych pism.

Zaznaczamy, że przy lustracji KR. przez członków Zarządu TRP kontrolować się będzie stan akt Kółka Rolniczego i sposób prowadzenia biurowości, który w niektórych K. R. niestety pozostawia jeszcze dużo do życzenia. TRP.

Wynik prób z nawożeniem.

Towarzystwo Rolnicze Powiatowe przypomina o obowiązku nadeśnięcia sprawozdania z dokonanych prób nawożenia roślin nawozami pomocniczymi, które dostarczono 300 rolnikom na terenie powiatu.

Nadmieniamy, że zboża kłosowe zostały już sprzątnięte, a z uwagi na to, że próby te mają wykazać, czy nawozy sztuczne się opłacają, są nam dane z terenu o wyniku bezpłatnych prób bardzo potrzebne.

Sprawozdania z wyników prób pod okopowe należy nadesłać dopiero po sprzęcie tych roślin. T. R. P.

Uregulowanie składek członkowskich.

Przypominamy K. R. o obowiązku zebrania od członków i odprowadzenia do kasy TRP. składek członkowskich na rok 1937.

Zaznaczamy, że wpływy ze składek od K. R. przez okres ostatnich 3 miesięcy są minimalne. Zauważa się, że tylko niektóre K. R. ściągają dotąd swoje składki członkowskie.

Należy zatem zająć się energicznie ściąganiem składek od wszystkich członków K. R. T. R. P.

szkaniu Zofii Kupniewskiej, lat 30, bratowej zbrodniarza, której mąż odbywa służbę wojskową. Po zastrzeleniu W. oszalały zbrodniarz, wszedłszy do mieszkania K., oddał do niej 2 strzały, które zraniły ją w rękę, szczęką i obojczyk. W przekonaniu, że zabił niewiastę, do spotkanych osób wyrzcił się „teraz kur... i kur... złożone”. O dokonanych zbrodniach powiadomił szwagra i polecił zawieźć go do polickiej w Działdowie, która go zaarrestowała. Na miejsce przybyła komisja sądowno-lekarska, która po załatwieniu formalności wydała zwłoki rodzinie. Kupniewską umieszczono w szpitalu. Co do podłoża zbrodni różne krąży o tym wieści, że zmarły ze swą lokatorką K. miał utrzymywać stosunki, które również utrzymywał zbrodniarz, który za to był wykonawcą zemsty brata jego. Według innych pogłoszek zbrodniarz miał mieć ze zmarłą parochunką osobiste na tle finansowym. Wziąwszy przyczynę zbrodni ustala dochodzenia policyjne.

Robotnicy polscy wydalen z Niemiec.

Działdowo. Spośród większej ilości robotników, którzy nielegalnie przekroczyli granicę do Niemiec za pracą, kilku z nich, po przepracowaniu pewnego czasu, jako nieodpowiadających celowi czynników niemieckich, zostało wydanych do Polski. Robotnicy ci opowiadają, że ciężko musieli tam pracować, a na dobitkę Niemcy, opierając się na przepisach dewizowych, okradają robotników z ciężko zapracowanego grosza. Robotnicy, odstawiani do granicy, poddawani bywają szczegółowej rewizji osobistej przez niem. straż graniczną, która zabiera posiadaną gotówkę i bez grosza puszcza ich do Polski.

Komunikat Stacji Obsługi Turystycznej w Brodnicy.

„Tydzień Gór” w Wiśle w terminie 15 — 22 sierpnia.

W dniach 15 — 22 sierpnia br. odbędzie się zjazd masowy do Wisły pod hasłem „Tydzień Gór”.

Min. Komunikacji zarządzeniem z dnia 18 czerwca przyznało osobom, udającym się w podany termin do Wisły ulgę kolejową, w wysokości 33 proc. przy przejeździe pierwotnym oraz bezpłatny przejazd w drodze powrotnej, na zasadzie indywidualnych kart uczestnictwa.

Karty uczestnictwa po cenie 3 zł. Przejazd pierwotny do Wisły może się odbywać w dn. od 12 — 22 sierpnia br.

Przejazd z powrotem w dniach od 15 — 24 sierpnia br. Ponadto posiadacz karty uczestnictwa jest w prawie uzyskania 8 przejazdów ze zniżką 50 proc. na odcinku Cieszyń — Golezów — Wisła.

Podróżni w czasie drogi winni posiadać legitymację z fotografią, stwierdzającą tożsamość osoby. Biletu ulgowego, wykupionego na przejazd pierwotny oddawać na stacji miejsca zjazdu nie należy, gdyż służy on jako uzasadnienie bezpłatnego powrotu. Przejazd bezpłatny z powrotem może się odbyć pod warunkiem odbycia przejazdu pierwotnego ze zniżką 33 proc., co musi być stwierdzone na karcie uczestnictwa przez wypełnienie i ostemplowanie rubryki Nr. 1. przez kasę biletową stacji wyjazdu pierwotnego oraz po ostemplowaniu w kasie biletowej stacji zjazdu rubryki Nr. 2. na karcie uczestnictwa i odwrotnej stronie biletu na przejazd pierwotny. Przerwy w podróży nie są dozwolone. Bezpłatny przejazd w drodze pierwotnej winien się odbywać drogą w klasie i pociągu, na jaki został wystawiony bilet na przejazd pierwotny. Celem otrzymania 8 miu ulgowych przejazdów dodatkowych, należy, wykupując bilety, przedstawić kartę uczestnictwa, która w odpowiednich rubrykach winna być stemplowana i wypełniana przez kasę biletową.

Okazieci karty uczestnictwa ma prawo korzystać w czasie odbywania się zjazdu ze świadczeń, dokładnie wymienionych w karcie uczestnictwa.

Blizszych informacji udziela Stacja Obsługi Turystycznej w Brodnicy, — Ratusz.

Piorun zabił 5 dzieci.

We wsi Kletno pod Pińskim piorun zabił 5 dzieci we wieku do lat 14. Dzieci w czasie burzy zschroniły się pod drzewo, w które następnie uderzył piorun.

Pomidory po 5 groszy za kg.

Zaleszczyki. Wobec dużego urodzaju na pomidory, z Zaleszczyki wyszła się do zachodnich dzielnic kraju ogromne transporty pomidorów po bardzo niskich cenach, a mianowicie 5 gr. za 1 kilogram.

Fermenty na zjeździe w Krakowie.

Sanacyjny „Dziennik Poznański” pisze: „W związku z zjazdem legionistów w Krakowie już przed rozpoczęciem obrad obawiano się — według relacji obecnych na tym zjeździe — wystąpienia lewicy legionowej i naprawiaczy przeciw ks. metropolicie Sapiesze. Jak mówiono, istotnie naprawiacze przygotowywali takie wystąpienie, zabiegł te jednak nie dały wyniku. W rozmowach prywatnych było widoczne wywoływanie nastroju. Starano się wyraźnie stwierdzić winę ks. Metropolity. Poza tym ostro krytykowano prace O. Z. N. Wśród uczestników zjazdu kolportowano ulotkę, której autorowie twierdzili, że rodzina Marszałka Piłsudskiego nie otrzymała zadośćuczynienia i że naród, dotknięty przez postępek ks. metropolity, żąda innego załatwienia sprawy. W zakończeniu ulotki były charakterystyczne zwroty, między innymi: „musimy jednak dążyć do stworzenia w państwie tych stosunków, w których podobny akt byłby niemożliwy”. Poza tym ulotka podkreślała z naciskiem, że oni właśnie (t.j. autorowie) będą budowniczymi takich właśnie warunków w Polsce. Wzmoczoną akcją prowadziła również lewica legionowa jeszcze przed przemówieniem marszałka Śmigłego Rydza. Kolportowano masowo „Front Robotniczy”, organ Z. Z. Z.

Defiladę, w której wzięły udział tłumy ludności, przyjmowano bez większego entuzjazmu, przy czym wznoszono okrzyki na cześć generałów w czynnej służbie. (W ostatniej chwili odwołano został wspólny marsz na Sowiniec, bo chciano, jak donoszą pisma, przy tej sposobności wygłosić opozycyjne przemówienie) Również została odwołana konferencja polityczna, która miała się odbyć z okazji zjazdu. Zwracano również uwagę, że przez cały czas płk. Koc nie odstępował ani na chwilę marszałka Śmigłego Rydza.

Co było właściwą przyczyną: niepogoda czy polityka?

Echa zjazdu Legionistów w Krakowie.

W czasie zjazdu Legionistów odpadł zapowiadany pochód na Sowiniec. Tłumaczono to niepogodą. Tymczasem warszawski korespondent łódzkiego „Głosu Porannego” tłumaczy to inaczej. A mianowicie pisze on, że na obiadach kół pułkowych przedstawiciele lewicy legionowej zapowiedzieli, że podczas przewidzianego pochodu jeden z przedstawicieli tej lewicy wystąpi z przemówieniem, zawierającym krytykę działalności politycznej władz związku, powtarzając znane już zarzuty o odstąpieniu od ideologii marsz. Piłsudskiego.

Gdy wiadomość o tym przedostała się do władz związku Legionistów, próbowano pertraktować z przedstawicielami opozycji. Ponieważ rokowania szły opornie, przedstawiciele rządu, nie czekając na ich wynik, opuścili Kraków, a komendant główny Związku, płk. Koc, wydał znane rozporządzenie, odwołujące pochód na Sowiniec.

Sanacyjni konserwatyści przeciw mln. Poniatowskiemu.

Sanacyjno — konserwatywny „Czas” ostro atakuje mln. Poniatowskiego. Usunąć go z rządu — woła to pismo. Paraliżuje on akcję płk. Koca i jest ostoją lewicy sanacyjnej.

Pozbawienie płk. Grzędzińskiego funkcji dowódcy pułku Strzelców Kaniowskich.

Duże wrażenie wywołało we Warszawie pozbawienie płk. Grzędzińskiego funkcji dowódcy pułku Strzelców Kaniowskich. Dymisja ta podobno pozostaje w związku z akcją polityczną płk. Grzędzińskiego, który od dłuższego czasu należał do głównych inspiratorów lewicy legionowej.

Płk. Grzędziński poza akcją publicystyczną przygotowywał w kraju polityczną organizację, mającą na celu konsolidację wszystkich elementów BBWR, odsunięty od wpływów przez OZN. Płk. Grzędziński należał do znanych osobistości w ZNP i masonerii. Siostra jego jest żoną Andrzeja Struga, w. mistrza łoży. Usunięcie płk. Grzędzińskiego uważa się za dowód, że słowa marsz. Rydz-Śmigłego o „twardej ręce”, wypowiedziane w Krakowie, nie pozostaną tylko słowami.

„Obrona Ludu” znowu wychodzi po oświadczeniu, przyznającym się do winy.

Po tygodniowej przerwie, spowodowanej wkroczeniem władz, dziś ukazał się nowy numer toruńskiej „Obronny Ludu”. Na pierwszej stronie pisma znajdujemy następujące dwa oświadczenia: „Oświadczenie. W czasie urlopu wypożyczkowego naczelnego redaktora pojawił się w naszym piśmie, dzięki niedopuszczalnemu przeoczeniu, głupawy artykuł o treści jaskrawo wykraczającej przeciwko zasadom elementarnej przyzwoitości.

Jako skromne przynajmniej zadośćuczynienie za narażenie czytelników naszego pisma za przeczytanie tego artykułku, redakcja składa 100 (sto) złotych na biednych miasta Torunia”.

„Do Abonentów i Czytelników. Numer 94-ty „Obronny Ludu” na dzień 7 sierpnia br. nie mógł się ukazać w normalnym terminie wychodzenia, tj. w dniu 5 br., ani w ciągu następujących sześciu dni, a to z przyczyn, od Wydawnictwa całkowicie niezależnych.

Z numerem dzisiejszym przeszkody te zostały usunięte. Wydawnictwo i redakcja poczuwają się do podjęcia w najbliższym czasie wszelkich starań, aby Abonentom i Czytelnikom „Obronny Ludu” wynagrodzić straty, jakie z powodu przerwy w otrzymywaniu normalnym gazety ponieśli. Wydawnictwo „Obronny Ludu”.

Smierć na skutek „wiecznej” ondulacji.

Stanisławów. 27 letnia Roszakówna u miejsc. fryzjera dała sobie zrobić wieczną ondulację.

Roszakówna zaraz po powrocie od fryzjera jęła się skarżyć na silny ból głowy. Zaniepokojona rodzina wezwała lekarza. Zanim jednak lekarz przyszedł, nieszczęśliwa dziewczyna zmarła, prawdopodobnie wskutek porażenia mózgu.

Znów pogłoski o zmianach w rządzie.

W pismach warszawskich ukazały się ostatnio głosy, jakoby po zakończeniu wakacji miała nastąpić rekonstrukcja rządu.

Mówią o ustąpieniu mln. Świętosławskiego i mln. Poniatowskiego. Podobno ze zamiarem ustąpienia nosi się premier Składkowski. Na jego miejsce miałyby wejść albo płk Koc albo dotychczasowy mln. sprawiedliwości Grabowski. Inni znów przypuszczają możliwość kandydatury na premiera p. min. Poniatowskiego.

KĄCIK RADIOWY

Audycje Polskiego Radia w Warszawie.

Wtorek, 17. VIII. 6.15 Audycja poranna. 12.25 Koncert. 16.00 Zagadka geograficzna — audycja dla dzieci. 16.20 Koncert Beethovena. 16.45 Czapli raj pod Sierakowem — fel. 17.00 Koncert z Ciechocinka. 18.15 Piosenkarze Letniego Konkursu PR. w repertuarze lekkim. 19.00 Radio p. Hipolita — skecz. 19.15 Gra na gitarze. 20.00 „Clivia” — operetka. 22.05 Dni powszednie p. Kowalskich. 22.20 Recital skrzypc. Kamińskiego.

Sroda, 18. VIII. 6.15 Audycja poranna. 12.25 Koncert. 16.00 Z mojego warsztatu — szkic lit. 16.15 Koncert z Łodzi. 16.45 Jan Karol Chodkiewicz — odczyt. 17.00 Lekkie piosenki. 17.50 Jak budujemy statek — pogad. 18.15, 19.00 Płyty. 20.00 Kwartet wokalny „Dziarskie chłopcy” i zespół harmonistów. 21.00 Koncert chopinowski w wyk. Matcunyskiego. 21.45 Dni powszednie p. Kowalskich. 22.00 Muzyka tan.

Program Polskiego Radia S. A. Rozgłośnia Pomorska w Toruniu.

Fala 304,3 m. 986 Kc. 16—24 Kw.

Wtorek, 17. VIII. 12.15 Jak prowadzi się akcję bezpieczeństwa pracy w rolnictwie — pogad. 13.00, 15.00, 18.20, 23.00 Płyty. 15.40 Wiad. z Pomorza. 17.00 Koncert z Ciechocinka. 18.10 Rozmowa ze słuchaczami. 18.45 Wiad. sport. z Pomorza.

Sroda, 18. VIII. 12.15 Skrzynka roln. 13.00, 15.00, 18.15, 23.00 Płyty. 15.40 Wiad. z Pomorza. 17.50 Jak budujemy statek — pogad. 18.10 Pogad. społ. 18.45 Wiad. sport z Pomorza. 19.00 Bydgoszcz na fall.

Poza tym transmisyje z innych polskich stacyj.

GIEŁDA ZBOZOWA

Placono w złotych kg za 100

	Poznań, 14. 8.	Bydgoszcz, 13. 8.
Zyto nowe	22.25—22.50	22.00—22.50
Pszenna	29.50—30.25	29.00—29.75
Jęczmień	18.50—19.75	17.75—19.00
Owies	18.25—19.25	18.50—19.00
Mąka żytnia 65 proc.	30.75—31.25	32.25—32.75
Mąka pszenna 65 proc.	42.75—43.25	41.00—42.50
Otręby żytnie	16.75—17.25	16.75—17.00
Otręby pszenne grube	18.00—18.25	17.50—17.75
Otręby jęczmieńne	15.50—16.50	16.25—16.75
Mak niebieski	67.00—70.00	65.00—67.00
Gorzycza	33.00—35.00	36.00—38.00
Słomie lniane	—	—
Łubin niebieski	—	—
Groch Viktoria	23.00—25.00	22.00—24.00
Groch Folgera	—	22.00—24.00
Łubin żółty	—	—
Rzepak zimowy	55.00—57.00	53.00—54.00

Za redakcją odpowiedzialny: Władysław Rau w Nowym Mieście.

Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w składaniu, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonego numeru lub odszkodowania.

Szanownej Publiczności miasta Działdowa podaje do łaskawej wiadomości, iż z dniem 14 sierpnia 1937 r. OTWORZYŁEM

Zakład elektrotechniczny

przy Rynku nr. 26.

Wykonuję wszelkie instalacje na siłę i światło na dogodnych warunkach. Jak również prowadzę na składzie lampy, żelazka, grzejniki i wszelkie przybory. Kosztorysy i projekty wykonuje bezpłatnie. Proszę o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa

Z poważaniem

Wacław Szymański.

Przeprowadziłem się na ulicę Przemysłową 15 tel. nr. 141

Roznowski Józef,
Nowe Miasto.

Tapety

FARBY POKOSTY KREDE

poleca najtaniej

Józef Cieszyński,
drogeria i skład farb
Nowe Miasto
Rynek 7 Telefon 62

10% rabatu w miesiącach letnich

udziela się przy oprawie książek szkolnych — bibliotecznych.

Wykonuje się również oprawę książek handlowych, roczników itp. z napisem złotym i srebrnym

Introligatornia „DRWECA”
NOWE MIASTO LUBAWSKIE.

Pasy Zapędowe!

wszelkie szerokości pojedynko i podwójnie szyte

SKÓRA PASOWA
Troki do szycia pasów
Mansety do pomp

poleca

SKŁADNICA SKÓR
CZ. BALTEROWICZ,
Brodnia n. Drw.
przy moście tel. 111.

Uwaga Panie!

Do mego zakładu zaangażowałem fachową, z długoletnią praktyką siłę damską.

Specjalność: Trwała ondulacja — Ondulacje wodne i żelazkowe oraz manicure.

Proszę korzystać z okazji. Jedyny zakład elektryfikowany na mieście

F. Łukaszewskiego,
Lidzbark, Plac Hallera 1,
wejście od ul. Kościelnej.

Drzewo opałowe

gromady zdane na płoty, drzewo użytkowe, stałe na sprzedaż we wiorki i piatki

Majątek Ciborz,
p. Lidzbark.

Po gruntownym remoncie wypożyczam nadal samochód o każdej porze dnia. Ceny bardzo przystępne

J. Knowski, Nowe Miasto,
Sobleskiego 14.

Suchy torf ma na sprzedaż

Mówiński, Lekarty.

Zgłoszenia przyjmuje Żurawska, skład porcelany, Nowe Miasto, ul. Sobleskiego.

Tapety

najnowsze desenie wielki wybór

FARBY POKOSTY LAKIERY KREDE SZABLONY PENDZLE

poleca

NOWA DROGERIA

właśc. **Wacław Truszczyński**
LUBAWA, ul. Zamkowa 1
Telefon 37.

Pasy zapędowe

skórzane w każdej szerokości szyte i klejone ma stałe na składzie i poleca

A. Kudert,
Fabryka Skór Lidzbark.

Kryształki radiowe

poleca

Księgarnia „DRWECA”
Nowe Miasto.

Za składane życzenia z okazji przyjęcia naszego syna Janka do Pierwszej Komunii świętej, składamy tą drogą najserdeczniejsze

podziękowanie

Janostwo Kwiatkowscy
Lidzbark, w sierpniu 1937.

NAJNOWSZE

ŻURNAL MÓD

w wielkim wyborze do nabycia

w **KSIĘGARNI „DRWECA” NOWE MIASTO.**

Poszukuję od zaraz służbę domową i kuchenną

Kasper, maj. Mały Łęck.

Służąca potrzebna od zaraz.

E. Olszewska, Nowe Miasto, Pod Lipami 6.

Uczeń młynarski potrzebny od zaraz

Brzósławski, właściciel młyna Nosek poczta Bryńsk.

Potrzebuję od zaraz dzielnego **czeladnika** kowalskiego

Czarnotta Michał, Nowe Miasto.

Posiadłość

10 morgi ziemi, masywne nowe budynki, z żywym i martwym inwentarzem od zaraz na sprzedaż. Cena podług umowy.

Antoni Jankowiak, Tereszewo.

FORMULARZE poleca

Księgarnia „Drweca.”

Zaginał pies wilk — zwrot za wynagrodzeniem

F. Meyka, Lidzbark.

Używane **drzwi i okna** z okuciem **oraz regały** korzystnie do oddania.

Księgarnia „Drweca” Nowe Miasto, Rynek.

Skład kolonialny z restauracją (det. sprzedaż wyrob tytoniowych) z urządzeniem i towarami, w dobrze prosperującym miejscu miasta z powodu choroby korzystnie od zaraz sprzedam

Włodzimierz Kalisz, Lidzbark.

Mały ROCZNIK Statystyczny na rok 1937 do nabycia w **Księg. „DRWECA”** Nowe Miasto.